

Come On Labels

Common appliance policy – All for one, One for all – Energy Labels

Contract N°: IEE/09/628/SI2.558219

ISPITIVANJE KUĆANSKIH UREĐEJA

Sažetak načina ispitivanja kućanskih uređaja i primjeri (Radni paket 3 - Dostava 3.4)

Završno izvješće, Svibanj 2011

Autor: **Milena Presutto, ENEA**
Uz podršku: **ComeOn Labels partneri**

Isključivu odgovornost za sadržaj ovog dokumenta preuzimaju autori. Ne mora se direktno odnositi u skladu sa mišljenjem Europske Unije. EACI i Europska komisija nisu odgovorni za korištenje bilo kojih informacija sadržanih unutar dokumenta.

Sadržaj

1. UVOD.....	3
2. CILJ OVOG SAŽETKA	4
3 OPIS POSTUPKA VERIFIKACIJE U EU.....	4
3.1 PREGLED OZNACAVANJA I EKO DIZAJNA ZAKONODAVSTVA	4
3.2 OZNAČAVANJE I EKODIZAJN ZA KUĆANSKE APARATE I DRUGE OBUHVAČENE PROIZVODE	6
3.3 PREGLED PROCEDURA PROVJERE U EU ZA OZNACAVANJE I ZAKONODAVSTVO EKODIZAJNA KUCANSKIH APARATA	9
3.3.1 <i>Formalni postupak koji treba slijediti u državama članicama</i>	9
3.3.1.1 <i>Postupak provjer označavanja i ekodizajna</i>	9
3.3.1.2 <i>Korištenje Harmoniziranih standarda</i>	10
3.4 POSTOJEĆE PRAVNE OBVEZE ZA DRZAVE CLANICE NA TRZISTU	11
4. PREGLED USPJEŠNIH PRIMJERA (DOBRE PRAKSE) TE PROCEDURE ZA PROVJERU USKLAĐENOSTI UREĐAJA.....	12
4.1 ŠVEDSKA.....	12
4.2 DANSKA	13
4.3 ENGLSKA	14
4.4 PROJEKTI SIROM EU.....	17
4.4.1 <i>ATLETE projekt</i>	17
4.4.2 <i>SELINA projekt</i>	18
4.4.3 <i>TOP-TEN projekt</i>	19
4.5 ISKUSTVA U DRUGIM ZEMLJAMA IZVAN EU	20
5. ZAKLJUČCI.....	21
REFERENCE	24

– NAPOMENA: u skladu s međunarodnim standardima koji se bave veličine i jedinice, brojeve u ovoj studiji su pisani u skladu sa sljedećim pravilima: – zarez ", " je razdjelnik između integer i decimalni dio broja – brojeve s više od tri znamenke su podijeljene po praznim u grupama od tri znamenke – u slučaju novčane vrijednosti brojevi su podijeljeni po točku u skupinama od tri znamenke

Ovaj dokument je pripremljen u **Come On Labels projekt**, podržan od strane programa Intelligent Energy Europe. Glavni cilj projekta, aktivan u 13 europskih zemalja, je podrška u označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja pravilno označavanje uređaja u trgovinama, i obrazovanje potrošača.

1. UVOD

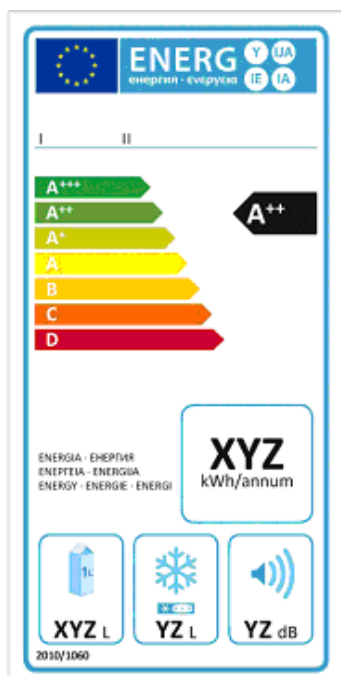
Koncept energije označavanje uveden je u 1990-ih u okviru Okvirne direktive 92/75/EEC kao alat za povećanje energetske učinkovitosti kućanskih aparata i smanjenje domaće potrošnje električne energije. Međutim, nakon više od desetljeća, a unatoč činjenici da je infrastruktura za korištenje energije etiketiranje je u mjestu u cijeloj Europskoj uniji, samo je vrlo mali broj zemalja članica ne primjenjuju odgovornu politiku za kontrolu njegovu ispravnu primjenu i provjeru usklađenosti proizvoda.

Nakon objavljivanja novog označavanja direktive 2010/30/EC o 18. lipnja 2010 četiri ovlaštena Pravilnikom slijedili, postavljanje nove oznake za velike kućanske aparate hladnjake (Slika 1), zamrzivači, perilice rublja, perilice posuđa i televizije¹. Suvremeno, ekodizajn Pravilnik objavljen početkom 2009 skup minimalnih zahtjeva koje proizvodi moraju ispunjavati za stavljanje na tržište EU. skladu sa svim tim zahtjevima treba provjeriti, kao i sa oznakom deklaracije.

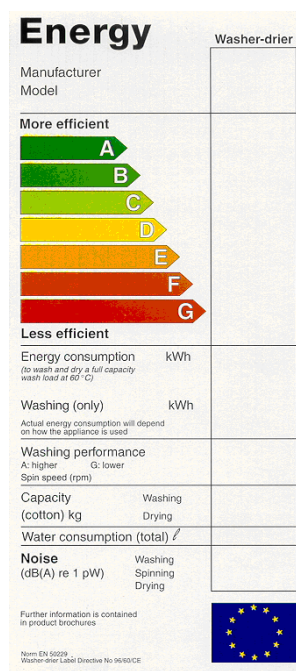
To će zahtijevati jak i dosljedan napor kako bi učinkovito implementirati i provjeriti novi zakon zahtjeva, kao i odredbe "starog" označavanje (slika 2) koje su još uvijek na snazi. Potreba za učinkovit nadzor nad tržištem je najvažnije da se osigura ravnopravnu utakmicu za sudionike na tržištu, a za zaštitu potrošača

Cilj ovog dokumenta je da predstavi dobre prakse aktivnosti koje se provode u nekim državama članicama, a koji nacionalnim nadzor nad tržištem iz ostalih država članica može provesti na njihov nacionalnoj razini.

Slika 1 Nova oznaka za hladnjake

Slika 2: Trenutni oznaka za pranje i sušilice

¹ Izdano sa strane službenog lista EU 30. studeni 2010 i sprovedeno 20. prosinca 2010.

2. CILJ OVOG SAŽETKA

Ciljevi Come On Labels projektnih aktivnosti u području ispitivanja uređaja su:
- pregled testova uređaja: pregled obaju službenih i neslužbenih ispitivanja - pokrivanje većine ispitivanja koja su provedena, promicati poboljšanu razinu razumijevanja i ispitivanja u skladu s uvjetima usklađenim normama
- organizacija za testiranje aparata od strane nacionalnih tijela: podrška i poticaj da državne vlasti provodeći testiranja pružaju najbolje ispraksirane informacije i iskustava iz drugih zemalja.

Ovaj izvještaj ima za cilj da sažme postojeća testiranja aparata dobre prakse koji su uspješno razvijeni u državi članici ili drugim razinama (npr. u već završenim ili još uvijek aktualnim IEE projektima). Dokument je podijeljen u dva glavna dijela:

- Prvo opis zajedničkih postupaka provjere, definirane metode ispitivanja i odabir osposobljenih laboratorija u EU za aparate označene naljepnicama i ekološki dizajn Pravilnika je dao, uz kratak pregled postojećeg zakonodavstva i zakonodavstva u pripremi na razini EU-a o označavanju energije.
- Te kratak pregled dosadašnje prakse, ako je ima, testiranje aparata u EU i MS je dat u pogledu iznosa od službenih nacionalnih testova i proizvoda obuhvaćenih, neslužbenim ispitivanjima provedenim na primjer, od strane Consumers Associations, NGOs, nacionalnim agencijama , itd.) bez sljedeće odredbe zakonodavstva EU i usklađenih normi.

Očekivani ishod i učinak ovog dokumenta:

- pregled mogućih zajedničkih postupaka provjere uspješno razvijeni na MS razini ili u drugim IEE projektima, pokušava objasniti i opravdati (iz pravnih, statističkih i praktičnih točkaka gledišta) potrebu da se koriste samo definirane metode ispitivanja i osposobljeni laboratoriji
- motivacija za nacionalne Market Surveillance Authorities u razvoju plana za poduzimanje testiranja proizvoda i povećanje aktivnosti u razmjeni te informacije s drugim državnim tijelima
- skup informacija koje će se širiti prema nacionalnim tijelima, proizvođači / uvoznici, skupine potrošača i medija o testova provedenih, razina ispitivanja u odabranim organizacijama i primjeri ispitnih rezultata.

Važno je napomenuti da je jedan od novih zakonskih uvjeta za države članice EU uključene u Direktive 2010/30/EU pripremiti izvješće Komisije svake četiri godine, uključujući detalje o svojim provođenjima aktivnosti i razini usklađenosti na njihovu teritoriju . To bi trebalo uključivati podatke o ispitivanju sukladnosti uređaja, čime se ovaj dokument bavi.

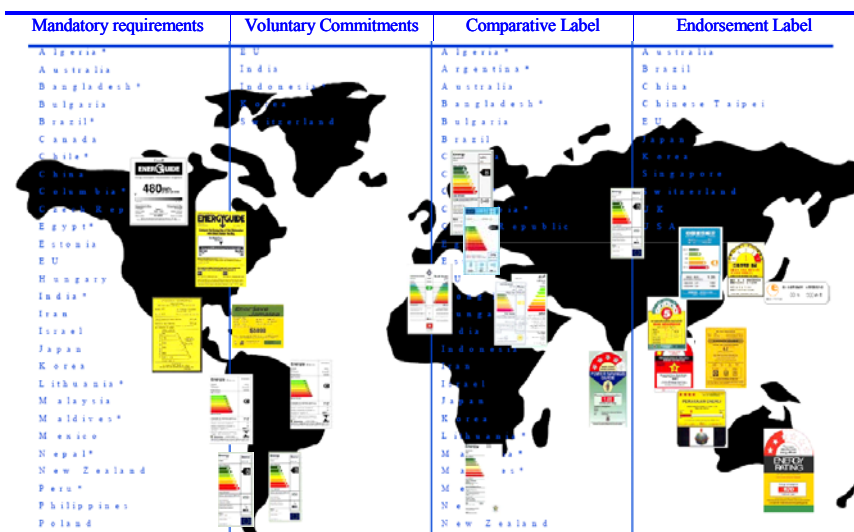
3 OPIS POSTUPKA VERIFIKACIJE U EU

3.1 Pregled označavanja i eko dizajna zakonodavstva

Najčešća politika aparata kako unutar tako i izvan EU je označavanje (učinkovitost ili druga vrsta) i zahtjevi učinkovitosti, provedeni u mnogim zemljama. Prema podacima objavljenim u 2008 od strane Međunarodne agencije za energiju, a odnosi se na stanje

2005, 61 zemalja širom svijeta - predstavljaju više od 80% svjetske populacije (Slika 3) - imaju provedenu takvu politiku.

Slika 3: Minimalni zahtjevi i označavanje proširilo se diljem svijeta u 2005 (izvor, autorova razrada u IEA 2.008 informacija)

Na razini Europske unije potrošnje energije i drugih resursa i funkcionalne izvedbe velikih kućanskih aparata, i više općenito "energetskih proizvoda"², obuhvaćeni su kombinacijom provedbe mjera dvaju koordiniranih okvira direktiva:

- Direktiva 2009/125/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009 kojom se uspostavlja okvir za postavljanje Zahtjevi ekodizajna za energetski srodne proizvode (preinačenje) (OJ L 285, 2009/10/31)
- Direktiva 2010/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010 kao pokazatelj za označavanje i standardne informacije o proizvodu potrošnje energije i drugih resursa od strane energetski srodnih proizvoda (preinačenje) (OJ L 153, 18.06.2010)

Ekodizajn Direktiva ima za cilj uspostavljanje okvira za postavljanje zahtjeva ekodizajna za energetske proizvode, koji imaju značajan potencijal za poboljšanje u cilju smanjenja utjecaja na okoliš i kako bi se postigla ušteda energije kroz bolji dizajn, što također dovodi do ekonomskih ušteda za poduzeća i krajnjim korisnicima. Pod zahtjevom ekodizajna cilj je poboljšati ekološki učinak proizvoda, ili bilo koji zahtjev za dostavljanje informacija u pogledu ekoloških aspekata proizvoda. U tom pogledu generički i specifični zahtjevi ekodizajna predviđeni su tamo gdje je:

- Generički zahtjevi ekodizajna: temelje se na ekološkom profilu proizvoda u cjelini, bez postavljene granične vrijednosti za pojedine aspekte okoliša

² Prema Direktivi 2010/30/EU "energetske učinkovitosti" preporučeno je imati utjecaja na direktnu potrošnju električne energije tijekom korištenja, koja je stavljena na tržište i/ili službu Unije, uključujući i dijelove koji namjeravaju biti dio energetske učinkovitosti, koji se odnose na proizvode obuhvaćene ovom Direktivom, stavljeni na tržište i/ili u uporabu kao pojedinačni dijelovi krajnjim korisnicima koje zaštita okoliša može samostalno ocijeniti.

- Specifični zahtjevi ekodizajna: kvantificirani i mjerljiv zahtjev odnosi na određeni ekološki aspekt proizvoda, kao što je potrošnja energije tijekom korištenja, izračunat za datu jedinicu izlaznih performansi.

Opseg označavanja okvirne direktive je osigurati krajnjim korisnicima točne, relevantne i usporedive informacije - u obliku naljepnica i tehničkog dosjea - na specifičnu potrošnju energije i drugih bitnih izvora energije koji se odnose na proizvode, da utječu na njihov izbor u korist efikasnijih proizvoda, čime se promiče njihova proizvodnja od strane proizvođača.

Opseg od dvije okvirne direktive je također stvoriti sinergiju između njih, kao i sa drugim postojećim Zajednicama instrumentacije, kako bi se pridonijelo povećanju njihovih utjecaja i izgradnji koherentnih zahtjeva za proizvođače da se prijave. Provedbene mjere obaju okvirnih direktiva su u obliku pravilnika, odnosno neposredno se primjenjuju na razini država članica, bez bilo kakve transpozicije.

3.2 Označavanje i ekodizajn za kućanske aparate i druge obuhvaćene proizvode

Studija ekodizajna provedena od strane Europske komisije (DG Energy i Opća uprava za poduzetništvo), od 2008 kao osnova za pripremu o implementaciji provedenih mjera pokazala je da za kućanske aparate, korištenje faze ima najveću potrošnju resursa (najčešće električne energije plus voda u nekim slučajevima) i utjecaj na okoliš, pa većina generičkih i / ili posebni uvjeti navedeni u ekološkom dizajnu proizvoda, posebnim su propisima vezani za ovu fazu. Također, naljepnice za označavanje uređaja pokrivaju korištenu fazu, iako je potrošnja energije u malim opcijama snage namjenjena nekim proizvodima.

Prema Europskoj komisiji (DG Enterprise³) u prvih devet provedbenih mjera ekodizajna (tablica 1) trebao bi omogućiti uštedu energije od 341 TWh u 2020, što odgovara 12% potrošnje električne energije EU u 2007.

Tablica 1: Procjena uštede energije u 2020 od prvih devet usvojenih provedbenih mjera ekodizajna

Adopted implementing measures	Estimated savings (yearly by 2020)
Standby and off mode losses of electrical and electronic equipment (household and office)	35 TWh
Simple set top boxes	6 TWh
Domestic lighting	37 TWh
Tertiary sector lighting (office and street)	38 TWh
External power supplies	9 TWh
Televisions	43 TWh
Electric motors	140 TWh
Circulators	27 TWh
Domestic refrigeration	6 TWh
	= 341 TWh

³http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/product-groups/index_en.htm

Prvi Radni Plan Direktive Ekodizajna, kao što se traženo u Predmetu 16, donesen je 21. listopada 2008. Utvrđuje popis od 10 grupa proizvoda koje treba razmotriti u prioritet za provedbu mjera u 2009-2011: klima-uređaj i ventilacijski sustavi, električna i oprema za grijanje fosilnim gorivima, oprema za pripremu hrane, industrijske i laboratorijske peći i pećnice; alatni strojevi ; mreža, oprema za obradu i pohranu podataka, komercijalna oprema za hlađenje i zamrzavanje, oprema za obradu slike i zvuka, transformatori, oprema za vodu. Komisija je potrebna za provedbu novog plana rada do 21. listopada 2011.

Prvi delegirani pravilnici implementirajući novo energetska označavanje usvojeni su 28.09.2010 od strane Europske komisije i objavljeni su 30. studeni 2010 OJ L314, nakon konačnog odobrenja od strane Europskog parlamenta i Vijeća:

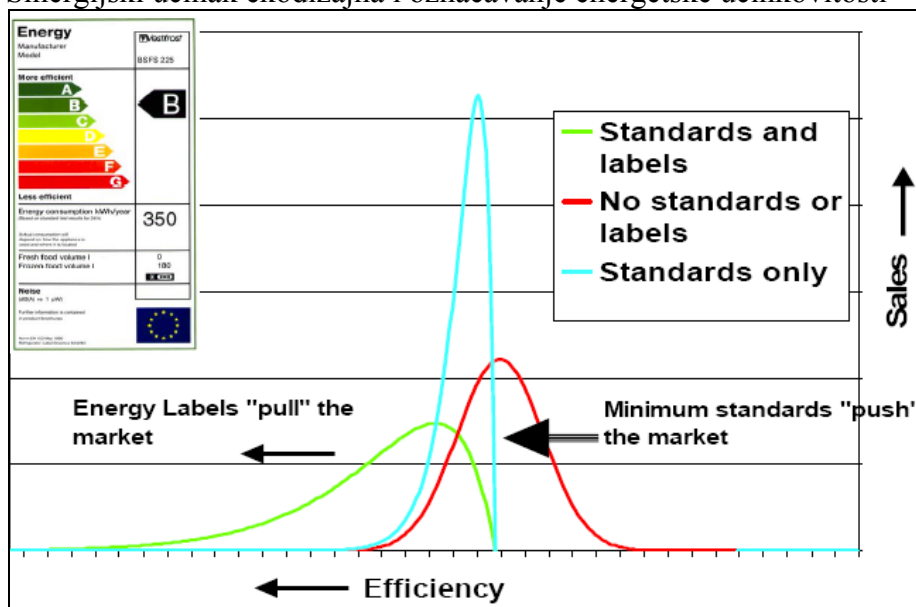
- Energetska označavanje kućanskih perilica rublja (Regulativa 1061/2010/EU)
- Energetska označavanje kućanskih perilica posuđa (Regulativa 1059/2010/EU)
- Energetska označavanje TV prijemnika (Regulativa 1062/2010/EU)
- Energetska označavanje kućanski zamrzivača (Regulativa 1060/2010/EU).

Novi eko dizajn i Propisi označavanja su u pripremi za:

- Sušilice rublja, trenutno obuhvaćeni Direktivom Komisije 95/13/EC
- Perilica posuđa
- Bojler
- Kotlovi
- Usisavači
- Klima uređaji, trenutno obuhvaćeno Direktivom 2002/31/EC
- kuhinjske nape.

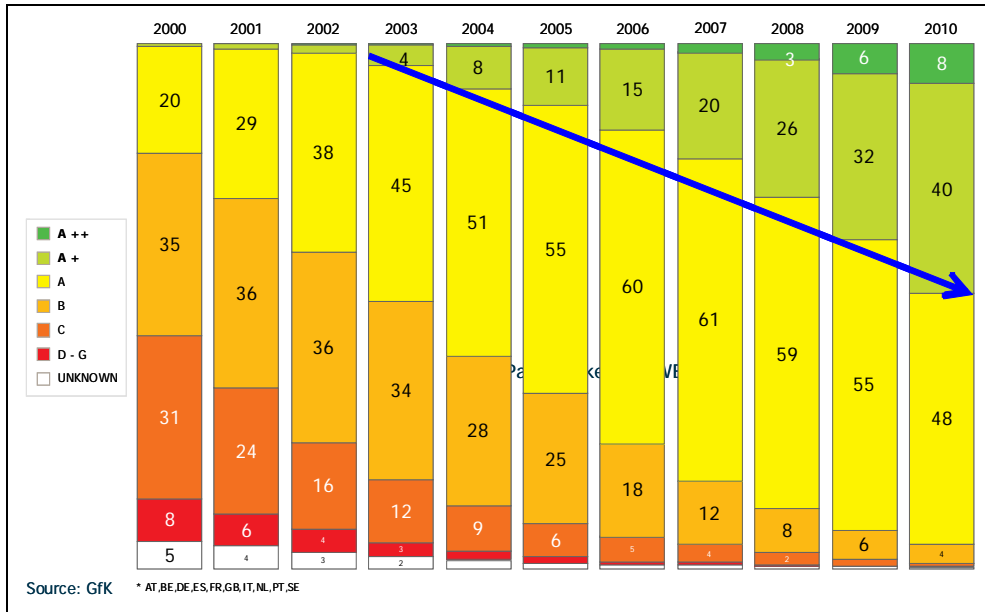
Sinergijski učinak po uslovima ekodizajna i energetske označavanja objašnjen je na slici 4. Energetske naljepnice kao učinak imaju efekt « povlačenja » jer omogućava potrošačima da odabereu učinkovitiji model na tržištu, dok su zahtjevi ekodizajna "push" efekt jer uklonjaju s tržišta manje učinkoviti model.

Figure 4: Sinergijski učinak ekodizajna i označavanje energetske učinkovitosti

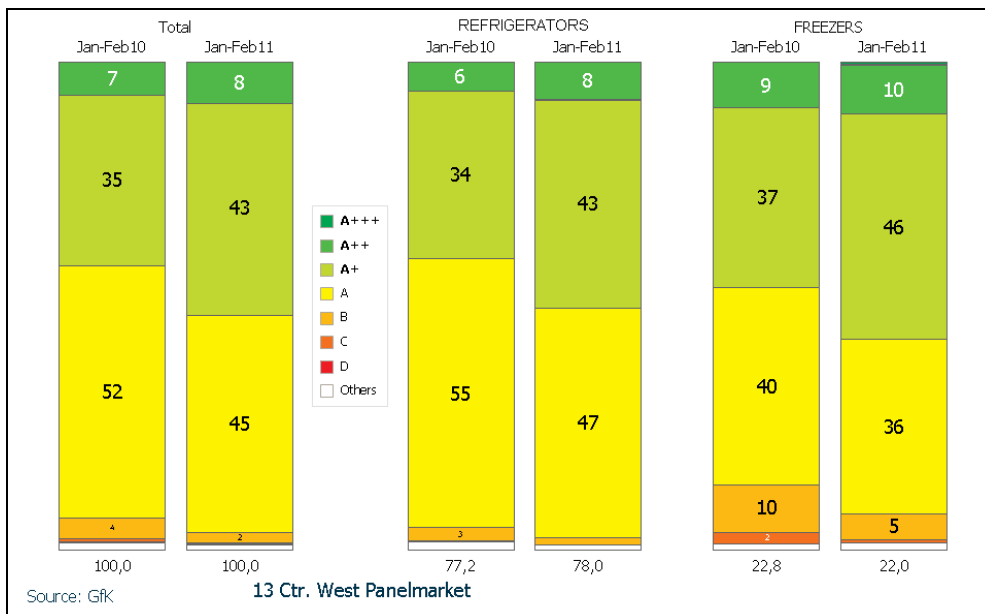

Učinak političkih mjera - u suštini energetska označavanja za zamrzivače - prikazano na slici 5 za 10 većih tržištima EU (AT, BE, DE, ES, FR, GB, IT, NL, PT, SE) . U razdoblju 2000-2010, udio A+ klase proizvoda (svijetlo zelena boja na slici) je porasla do 40% u 2010, kada je 8% od klase A++ također bilo prisutno. Važno je napomenuti da su na početku 2011 (Slika 6, gledano na prodaju u 13 država članica) neki A+++ zamrzivači već na tržištu, kao učinak dobrovoljne primjene novih označavanja nekih proizvođača.

Slika 5: Prodaja (%) hladnjaka i zamrzivača u razdoblju 2000-2010 u 10 država članica

Slika 6: Usporedba prodaje (%) za hladnjake i zamrzivače siječanj-veljača 2010 i 2011 u 13 država članica

3.3 Pregled procedura provjere u EU za označavanje i zakonodavstvo ekodizajna kućanskih aparata

Postupak provjere za staro energetska označavanje velikih kućanskih aparata - još uvijek na snazi sve do kad se odredbe novog delegiranog pravilnika ne usvoje - temelji se na specifičnim klauzulama ili Anex normativima usklađenih normi određenih proizvoda, što je zauzvrat spomenuto u specifičnim direktivama proizvoda. Po novoj ovlaštenoj regulativi označavanja, kao i u pravilniku o ekodizajnu, bitni elementi za postupak verifikacije navedeni su (u jednom, ako Aneksi) među zakonodavstvom odredbe.

3.3.1 Formalni postupak koji treba slijediti u državama članicama

3.3.1.1 Postupak provjer označavanja i ekodizajna

Bilo da u slučaju starih provedenih direktiva ili delegiranih novih propisa, postupak verifikacije temelji se u dvo-koračnom pristupu: u 1. koraku provjerava se na jednom uzorku od modela, u slučaju nepoštivanja Korak 2 je razvijen, provjera tri dodatne uzorka istih modela.

Ovisno o parametarima koje treba provjeravati, provjera tolerancije (koja uzima u obzir nesigurnosti u laboratorijskim mjerenjima) primjenjuju se oba koraka. U tom smislu vrijedno je spomenuti da, dok je u staroj direktivi označavanja tolerancija prihvaćena u koraku 1 je veća od prihvaćene u koraku 2, u novim delegiranim propisima tolerancija je isti u oba koraka.

Sažetak verifikacije sustava EU za provjeru potrošnje energije starih i novih deklaracija potrošnje energije u označavanju energije i energetske učinkovitosti prikazana je u tablicama 2 i 3.

Tablica 2: Sažetak sustava EU verifikacije i tolerancije za potrošnju energije u prethodnom označavanju i minimalni zahtjevi

Kućanski aparati	Implementacija direktive	Usklađeni standardi	Proces provjere			
			Korak 1		Korak 2	
			Jed. (n)	Tolerancija (%)	Jed. (n)	Tolerancija (%)
(stara) shema energetskog označavanja						
Hladnjaci i ledenice	94/2/EC/2003/66/EC	EN 153	1	15%	3	10%
Perilice rublja	95/12/EC/96/89/EC	EN 60456	1	15%	3	10%
Bubnjaste sušilice	95/13/EC	EN 61121	1	15%	3	10%
Sušilice rublja	96/60/EC	EN 50229	1	15%	3	10%
Perilice posuđa	97/17/EC/99/9/EC	EN 50242	1	15%	3	10%
Klime	2002/31/EC	EN 14511	1	15%	3	10%
Pećnice	2002/40/EC	EN 50304	1	40Wh+10%	3	10%
Pravilno označavanje						
Hladnjaci i ledenice	96/57/EC	EN 153	1	15%	3	10%

Tablica 3: Sažetak sustava EU provjere i tolerancije za potrošnju energije u novim označavanjima i Zahtjevi ekodizajna

Kućanski aparati	Implementacija direktive	Usklađeni standardi	Proces provjere			
			Korak 1		Korak 2	
			Jed. (n)	Tolerancija (%)	Jed. (n)	Tolerancija (%)
(nova) shema energetskeg označavanja						
Hladnjaci i ledenice	1060/2010/EU	EN 153	1	10%	3	10%
Perilice rublja	1061/2010/EU	EN 60456	1	10%	3	10%
Perilice suđa	1059/2010/EU	EN 50242	1	10%	3	10%
Ekodizajn						
Hladnjaci i ledenice	643/2009/EC	EN 153	1	10%	3	10%
Perilice rublja	1015/2010/EC	EN 60456	1	10%	3	10%
Perilice suđa	1016/2010/EC	EN 50242	1	10%	3	10%

3.3.1.2 Korištenje usklađenih standarda

Uspostavljanje unutarnjeg tržišta na temelju slobodnog kretanja robe kritično ovisi o adekvatnoj razini tehničkog usklađivanja. EU zakonodavstvo definira "bitne zahtjeve", koje roba mora zadovoljiti kada se stavlja na tržište (na primjer specifični zahtjevi ekodizajna ili efikasnosti / performansi pragovi označavanja klasa), dok europsko tijelo za normizaciju (CEN, CENELEC, ETSI) ima zadatak sastavljanja odgovarajuće tehničke specifikacije (tj. mjernih etalona) koja zadovoljavaju takve bitne zahtjeve, u skladu s kojima će pružiti pretpostavku sukladnosti s propisima. Takve specifikacije su navedene kao "usklađene norme". U tom pogledu:

- proizvodi proizvedeni u skladu s usklađenim normama pretpostavljeno su u skladu s bitnim uslovima;
- standardi nisu obvezni, ostaju dobrovoljno. Alternativni putevi su mogući, ali proizvođači imaju obvezu da dokažu svoje proizvode da su u skladu s bitnim zahtjevima
- standardi moraju ponuditi jamstvo kvalitete s obzirom na bitne zahtjeve zakonodavstva EU
- državne vlasti su i dalje odgovorne za zaštitu okoliša na njihovom teritoriju (npr. nadzor nad tržištem), te da će poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi se izbjegli (pa čak i povlačenje) nekompatibilni proizvodi sa nacionalnog tržišta.

standardi imaju sljedeća obilježja:

- standardi (obično EN, ETSs) sastavljaju jedna od tri Europskih standardnih organizacija (CEN, CENELEC, ETSI)
- rad se temelji na konsenzusu među zastupljenim zemljama i standardi su usvojeni nakon javnog upita obuhvaćenog dvo stupanjskim glasovima, s nacionalnim glasovima baziranim na odgovarajućim značajnim težišnicama.
- standardi ostaju dobrovoljno, ali njihov prijenos u nacionalne standarde i povlačenje divergentnih nacionalnih standarda je obvezno u skladu s internim pravilima organizacije Europskih standarda.

Dodatni uvjeti su superponirani europskim standardima za pokriće specifičnih pravila usklađenih normi:

- Povjerenstvo standardizacije izdalo je mandat u skladu s postupkom Direktive 98/34/EC (konsolidacija Direktive 83/189/EEC)

- standardi su razvijeni kako bi se u obzir uzeli bitni zahtjevi usuglašeni u zakonodavstvu
- referentni standard je objavljen u Službenom listu s naznakom zakonodavstva EU za koje pretpostavka o sukladnosti treba biti usvojena.

3.4 Postojeće pravne obveze za države članice na tržištu

Novim zakonodavnim okvirom (NLF), modernizacija novi pristup za marketing proizvoda, usvojen je u Vijeću 9. srpnja 2008 i konačno objavljen u Službenom listu 13. kolovoza 2008. Ovaj široki paket mjera ima za cilj uklanjanje preostalih prepreka u slobodni promet proizvoda za jačanje robne razmjene između država članica EU. Postojeći sustavi nadzora tržišta za industrijske proizvode su učvrstili i poravnati s uvozom kontrole, tako pojačavajući ulogu i kredibilnost CE označavanje. NLF se sastoji od dva komplementarna instrumenata, Pravilnik o akreditaciji 765/2008/EC⁴ i nadzora nad tržištem i Odluke o osnivanju 768/2008/EC zajednički okvir za marketing proizvoda.

Cilj paketa je olakšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta za robe i ojačati i modernizirati uvjeti za stavljanje širok spektar industrijskih proizvoda na tržištu EU. paket:

- uvodi bolji pravila o nadzoru nad tržištem kako bi zaštitili potrošače i profesionalaca iz nesigurnih proizvoda, uključujući i uvoz iz trećih zemalja. To se posebice odnosi na postupke za proizvode koji se mogu opasnost za zdravlje ili okoliš na primjer, koji je u tom slučaju će biti povučen iz prometa;
- povećava povjerenje u kvalitetu i ocjene sukladnosti proizvoda putem ojačane i jasnije pravila o uvjetima za obavijest tijela za ocjenu sukladnosti (ispitivanje, potvrđivanje i pregled laboratorija), uključujući i povećano korištenje akreditacije; armirano sustav kako bi se osiguralo da ta tijela pružaju kvalitetne usluge koje proizvođači, potrošači i javne vlasti trebaju;
- pojačava vjerodostojnost i pojašnjava značenje CE oznake. Osim CE oznake će biti zaštićen kao zajednica kolektivnog žiga, koji će omogućiti vlastima i natjecateljima dodatna sredstva kako bi poduzeti pravne akcije protiv proizvođača koji zlostavljaju ga;
- uspostavlja zajednički pravni okvir za industrijske proizvode u obliku alatni mjera za upotrebu u budućeg zakonodavstva. To uključuje odredbe za potpore za nadzor nad tržištem i primjena CE oznake, među ostalim i postavlja jednostavne zajedničke definicije (od pojmova koji se ponekad koristi različito) i postupaka koji će omogućiti buduće sektorskog zakonodavstva postati dosljedan i lakše provesti. odredbe su podijeljene za pravnih razloga, ali treba uzeti u obzir paralelno, kao što su oni u potpunosti komplementarni i zajedno čine osnovu dosljedan pravni okvir za marketing proizvoda. odredbama Odluke će se hraniti u postojeće direktive kao i kada su revidirani - zapravo, to je temelj za buduće reguliranje.

⁴ Uredba (EZ) br 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008 kojom su utvrđeni zahtjevi za akreditaciju i nadzor nad tržištem, a odnose se na stavljanje proizvoda na tržište, kojom se ukida Uredba (EEZ) br 339/93

Odluka 768/2008 nema pravne učinke: to je dizajniran za rad kao i alatni sadrži odredbe koje su zajednički elementi tehničkog usklađivanja zakonodavstva. Umjesto toga, Pravilo 765/2008 - postanu primjenjivi na snagu 1. siječnja 2010 - postavlja izravna prava i obveze za države članice i pojedincima za aktivnosti nadzora tržišta i planiranja. U osobito:

- Članak 16. postavlja opće načelo da države članice moraju organizirati i provoditi nadzor nad tržištem kako bi se osiguralo da proizvodi obuhvaćeni Zajednice za usklađivanje zakonodavstva i sumnja da kompromis zdravlje ili sigurnost korisnika ili na drugi način ne zadovoljavaju primjenjive zahtjeve su povučeni s tržišta ili njihovih bitak je napravio raspoloživ na tržištu je zabranjena ili ograničena. javnost, Komisiju i druge države članice su obaviješteni. Uz domaće tržište nadzor infrastrukture i programi će biti postavljena kako bi se osiguralo da se učinkovite mjere mogu poduzeti;
- Članak 18 određuje obveza država članica u vezi organizacije za nadzor nad tržištem. Države članice će, u stvari:
 - uspostaviti odgovarajuću komunikaciju i mehanizama koordinacije između njihovih tijela za nadzor nad tržištem
 - utvrditi odgovarajuće postupke
 - povjeriti tijelima nadzora tržišta sa ovlasti, sredstava i znanja potrebnih za pravilno obavljanje svojih zadataka
 - osigurati da nadzor nad tržištem, koristiti svoje ovlasti u skladu s načelom razmjernosti
 - utvrditi, primijeniti i periodično ažurirati svoje programe za nadzor nad tržištem
 - povremeno pregledati i procijeniti funkcioniranje nadzora nad aktivnostima.

Članak 19 navodi da je tržište vlasti nadzor obavlja odgovarajuće provjere karakteristika proizvoda na odgovarajući mjerilu, putem dokumentarnog provjere i, po potrebi, fizikalne i laboratorijske provjere na temelju odgovarajućih uzoraka.

4. PREGLED USPJEŠNIH PRIMJERA (DOBRE PRAKSE) TE PROCEDURE ZA PROVJERU USKLAĐENOSTI UREĐAJA

Ovo poglavlje opisuje postupak nadzora nad tržištem i aktivnosti razvijene u posljednjem desetljeću u EU, skupa s s postignutim rezultatima koji su prikupljeni u sklopu Come On Labels projekta. Ovi primjeri, iako ograničeni po broju, smatraju se primjerima dobre prakse te ih nacionalni nadzor nad tržištem iz ostalih država članica može uzeti u obzir. Iako svi primjeri dobre prakse nisu postigli isti uspjeh, pouka se može izvući iz svakog primjera, a na način da se osmisli učinkovit i uspješan način provjere.

4.1 Švedska

Švedska agencija za energiju provodi redovito testiranje uređaja tijekom proteklih godina. Izvješće "Deset godina energetskog označavanja kućanskih

aparata 1995-2005"⁵, donosi zaključak o deset godina energetskeg označavanja te pokazuje i rezultat testiranja uređaja po jednom jedinom testu:

- 101 rashladni uređaji, 15 ih je odstupalo više od dopuštenog (14,9%).
- 19 pećnica, 2 odstupaju više od dopuštenog (10,5%).
- 28 perilice posuđa, 13 odstupaju više od dopuštenog (46,4%).
- 48 strojeva za pranje rublja, 20 odstupaju više od dopuštenog (41,7%).
- 14 sušilica rublja, 2 odstupaju više od dopuštenog (14,3%).

Budući da je izvršen samo prvi korak dvofaznog postupka provjere sheme označavanja, nije moguće izvući zaključke o usklađenosti stvarnih stopa testiranih proizvoda. Dodatne informacije na: www.energimyndigheten.se.

4.2 *Danska*

U ime Danske agencije za energiju, Energetsko Označavanje Danske provjerava usklađenost s propisima. Energetsko Označavanje Danske je odgovorno za administraciju provjere uzoraka proizvoda, uključujući odabir proizvoda koji se trebaju testirati, pretraživanje i pregled tehničke dokumentacije proizvođača te praćenje rezultata ispitivanja s proizvođačima i dobavljačima.

Svake godine testovi se provode nad 5-20 predmeta svake skupine proizvoda, što je ekvivalentno 1-5% nacionalnog tržišta. Preduvjeta za godišnji rad utvrđuje Dansko energetsko tijelo u suradnji s Energy Označavanjem Danske i laboratorija koji testiraju proizvode. Modeli koji se trebaju provjeriti su odabrani nasumce ili prema zadanim kriterijima koji bi mogli uključivati: neslaganje s podacima na energetskeg naljepnici, prethodni rezultati neprihvatljivi za istog dobavljača, potrebu za provjerom određenog broja uređaja koji imaju zajedničke značajke ili tržišni udio određenog tipa uređaja. Trude se također uključiti sve dobavljače i brandove u provjeru, iako ne nužno svake godine. Priprema se godišnji izvještaj koji prikazuje rezultate postignute u prethodnoj godini kao i popis naknadnih provjera.

Godišnje izvješće o radu za 2007.⁶ i 2008.⁷ (koje pokriva aktivnosti od 1. siječnja – 31. prosinca svake godine) pokazuje (tablica 4) da postupak testiranja sukladnosti pokrenut u 2007. još uvijek nije završen u 2008. Nažalost, praćenje rezultata ispitivanja nije u potpunosti razumljivo iz godišnjih izvješća: u stvari, nije jasno je li - i koliko - modela ponovno testirano u koraku 2 te je testom potvrđeno kao nesukladno ili su aktivnosti poduzete od strane dobavljača (izmjena natpisa na deklaraciji, tehničke modifikacije proizvoda, uklanjanje proizvoda s tržišta) posljedica bilateralnog razgovora s tijelima za nadzor nad tržištem, preko rezultata testova učinjenih prvom jedinicom ili finalnim ispitom neusklađenog modela nakon tri dodatne testirane jedinice.

⁵ Švedska agencije za energiju, deset godina energetskeg označavanja kućanskih aparata 1995-2005, Prva 2006:18

⁶ Godišnje izvješće 2007 izvješće o radu Energetskeg označavanja Danske o provjeri označavanja kućanskih aparata, klima uređaja te kućne rasvjete u Danskoj, energetsko označavanje Danska, 2008

⁷ Godišnje izvješće 2007 izvješće o radu Energetskeg označavanja Danske o provjeri označavanja kućanskih aparata, klima uređaja te kućne rasvjete u Danskoj, energetsko označavanje Danska, 2008.

Tablica 4: Rezultati testova iz 2007. god. kućanskih uređaja u Danskoj

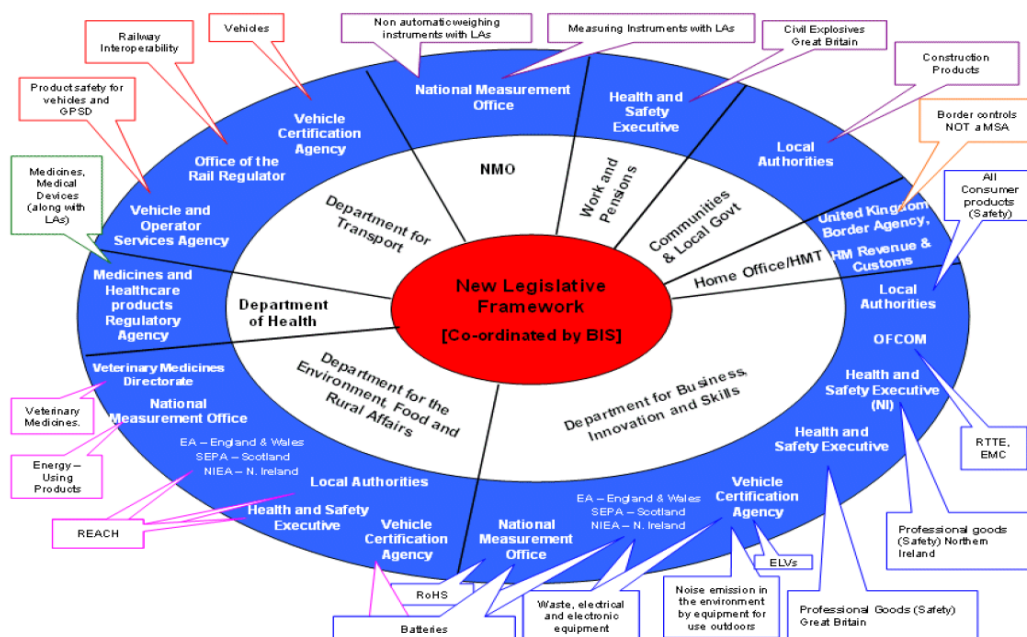
Proizvodi testirani 2007.	Broj modela	Važnost za tržište	Nesukladni proizvodi nakon koraka 1	Modeli koji podliježu koraku 2	Nesukladni proizvodi nakon koraka 2
Kućanski hladnjaci, zamrzivači I njihove kombinacije	30	3%	12	7	Nisu završeni 2008.
Hladnjaci	10		1	0	Nisu izrađeni
Hladnjaci-zamrzivači	10		5	4	Nisu završeni 2008.
Okomiti zamrzivači	6		2	0	
Zamrzivači škrinje	5		4	3	Nisu završeni 2008.
Mašine za pranje rublja	7	3%	4	0	
Kombinirane perilice-sušilice	3	12,5	2	0	
Perilice za suđe	10	3%	4	4	
Električne pećnice	5 + 4*	1%	3	2	Nisu završeni 2008.
Sustavi za hlađenje zraka	4	n.a.	1	1	Nisu završeni 2008.

* četiri modela proizlaze iz norveške provjere sukladnosti proizvoda

4.3 Engleska

U prosincu 2010. objavljen je godišnji generalni Nacionalni program za nadzor nad tržištem za zakonske odredbe koje primjenjuju Uredbu o usklađivanju zajednice (CHL) kako je propisano člankom 18 (5) Uredbe (EZ) br 765/2008. Ukupni sustav nadzora nad tržištem Velike Britanije, a kojeg koordinira BIS (odjel poslovnih inovacija i vještina) prikazan je na slici 7: iako je samo donji lijevi dio ukupne sheme (istaknuto u roza biji na slici) relevantan za provjeru kućanskih aparata i drugih proizvoda. Ukupna shema daje neposredni izgled složenosti sustava nadzora nad tržištem u sklopu novog zakonodavnog okvira.

Slika 7: Sustav nadzora nad tržištem u V. Britaniji

Unutar gornje sheme, DEFRA - odjel britanske vlade odgovoran za politiku i propise koji se tiču okoliša, hrane i ruralnih poslova - provodi od 2004. testove za provjeru usklađenosti kućanskih aparata. Provođenje i sukladnost se u stvari smatraju bitnim komponentama za postizanje željene uštede energije, ali i stvaranje ravnopravnih uvjeta za industriju. Trenutačno je stopa nesuklađenosti u Velikoj Britaniji procijenjena na oko 10 do 15% na proizvodnoj razini (neispunjavanje zahtjeva na etiketi) i 20% na razini maloprodaje (nenavedeno ili netočno označavanje).

Na primjer, u 2005.⁸ provedeno je za DEFRA-u u sklopu Programa za transformaciju tržišta (MTP) nekoliko ispitivanja energetske oznake na 8 pećnica, 10 kombiniranih perilica-sušilica, 20 sušilica i 20 hladnjaka, u cilju praćenja usklađenosti s EU direktivom o označavanju. Specifično istraživanje za hladnjake i zamrzivače uključivalo je kupnju 20 domaćih rashladni uređaji od renomiranih trgovaca te njihovo testiranje da bi se izmjerilo da li su proizvodi u skladu s navedenim vrijednostima za potrošnju energije i volumena na energetskim oznakama prikazanim u trenutku kupnje: testiranje je bilo ograničeno na jedan uzorak od svakog uređaja (tj. izveden je samo korak 1 od postupka provjere). Sljedeći protokol se koristio u izradi popisa robnih marki za kupnju:

- za hladnjake-zamrzivače, odabrano je deset modela iz različitih brandova koji se promiču po British Gas EEC shemi u maloprodaji tijekom siječnja 2005. U to vrijeme promoviran je samo ograničen broj modela energetske 'klase' A ograničenog broja marki kroz ovu shemu. Shema je naknadno produžena i uključuje sve hladnjake-zamrzivače energetske 'klase' A, no popis brandova nije se promijenio jer je pokrivaio reprezentativni odabir dobavljača. Većina uzoraka kupljena je kod istog prodavača, no tri su podrijetlom od drugih trgovaca.
- pet hladnjaka - zamrzivača je izabrano između brandova koji su bili već zastupljeni na popisu. Taj odabir činile su vlastite robne marke tri različita trgovca.

Rezultati su prikazani u Tablici 5. Konačna analiza rezultata od strane MTP potvrdila je da 15 od 20 odabranih modela nije u skladu s energetskim razred kao što je bilo prikazano na energetskoj oznaci.

No, stvarno stanje je drugačije: u stvari izvršen je samo korak 1 od postupka koji sadrži dva koraka provjere, a dopuštena tolerancija u ovoj fazi (15%) nije ispravno uzeta u obzir. Izvješće o provjeri navodi da od 15 modela za koje se smatra da ne udovoljavaju, 10 modela ima potrošnju energije i / ili volumen barem 10% lošiji nego je navedeno na energetskoj oznaci, a 8 modela je prelazilo dozvoljenu toleranciju potrošnje energije od 15%. Stoga, kada se uzima u obzir samo potrošnja energije, samo 8 modela nije zadovoljilo Korak 1 (na način da je izmjerena vrijednost prelazila 15% dozvoljene tolerancije), a 12 modela je bilo u potpunosti u skladu s ovim parametrima. Budući da Korak 2 navedenog testa (na dodatne 3 jedinice) nije bio izveden, ne može se izvući konačni zaključak o stvarnoj usklađenosti potrošnje energije jer 8 hladnjaka nije zadovoljilo Korak1.

⁸Nicola King, Market Transformation Programme, 2005 Energy Label Compliance Testing Post-Consultation Report, September 2005.

Tablica 5: Rezultati ispitivanja iz 2005. o sukladnosti energetske oznake za hladnjake u Velikoj Britaniji

Code	Measured differences	Comments and action after consultation
EC1	Energy label class: same Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: fail	Supplier believes all declarations to be correct.
EC2	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: fail	Error noted in the declared freezer volume calculation which will be changed for this and related models . Disagree over whether fridge compartment is 'frost-free' and use of the frost-free factor in calculating the energy label class.
EC3	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: pass	Not required
EC4	Energy label class: one class worse Energy consumption: fail Refrigerator volume: pass Freezer volume: pass	Product no longer available.
EC5	Energy label class: one class worse Energy consumption: fail Refrigerator volume: pass Freezer volume: pass	The unit was returned to the supplier, who investigated the unit and found it had virtually no refrigerant in the system. A split was found in the condenser tubing. It is not known when the damage occurred, but if the system had leaked some refrigerant before testing this may have caused the poor result.
EC6	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: fail	Model will no longer be manufactured in UK.
EC7	Energy label class: one class worse Energy consumption: fail Refrigerator volume: fail 2* compartment: pass Freezer volume: fail	No comments
EC8	Energy label class: same Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: fail	Supplier claims that the freezer volume should be measured with the drawers removed. However, as there are no shelves the test lab believes the volume should be measured with the drawers in place in the same way as the energy consumption is measured.
EC9	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: fail	The incorrect volume was declared on earlier products, this was identified by supplier prior to these tests and was changed .
EC10	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: fail	Supplier included a slim tray in the volume measurements. The test lab did not because it was less than 52 mm deep. There is no instruction to users that the tray can be removed, so the volume was measured with tray in place. The model has been discontinued, and any future models with a slim tray will include instructions for users that the tray may be removed for increased volume.
FR1	Energy label class: same Energy consumption: pass Refrigerator volume: fail	Volume outside tolerance, there may be some confusion between net and gross volumes. The volumes will be checked and any necessary changes made .
FR2	Energy label class: same Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass	Not required
FR3	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: pass	Not required
FR4	Energy label class: same Energy consumption: pass Refrigerator volume: pass Freezer volume: pass	Not required
FR5	Energy label class: two classes worse Energy consumption: fail Refrigerator volume: fail Freezer volume: fail	Model discontinued. Supplier will be having independent checks undertaken on all current models and future introductions.
FZ1	Energy label class: five classes worse Energy consumption: fail Freezer volume: fail	The supplier has started to investigate why this model did not perform as claimed
FZ2	Energy label class: four classes worse Energy consumption: fail Freezer volume: pass	Supplier says the handbook has since been modified to show that the top tray is not suitable for food. Not loading this area would give different test results.
FZ3	Energy label class: four classes worse Energy consumption: fail Freezer volume: pass	No comment received
FZ4	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Freezer volume: fail	Seeking clarification of volume measurements
FZ5	Energy label class: one class worse Energy consumption: pass Freezer volume: pass	Supplier was surprised to see higher energy consumption, but model is no longer supplied and fell within tolerance allowed.

4.4 Projekti širom EU

Na širem nivou EU u novije vrijeme razvijeni su pojedini IEE projekti za procjenu usklađenosti različitih proizvoda.

4.4.1 ATLETE projekt

ATLETE projekt: Projekt je započeo u lipnju 2009., a trebao bi biti završen službeno do kraja svibnja 2011, okupio je pet partnera koji imaju zajenički interes po pitanju racionalnog korištenja energije i uštede energije: ADEME, CECED, ENEA, ISIS i SEVEN. Projekt je dobio 75% sredstava za financiranje u sklopu programa Intelligent Energy Europe od strane Europske komisije. Cilj je bio povećati primjenu i kontrolu energetskog označavanja (i Eco-Design-a) kroz provedbene mjere:

- pružanje konkretnih smjernica za EU i nacionalnim vlastima za učinkovitiji nadzor nad tržištem
- postavljanje zajedničkih procedura za verifikaciju deklaracija proizvođača, uključujući i metodologiju laboratorijskih akreditacija te odabira modela
- donošenje prvih paneuropskih rezultata testiranja na velikom broju kućanskih aparata: 80 modela hladnjaka i zamrzivača odabranih među "najbolje prodavanim" modelima u EU u veljači 2010.

U sklopu projekta izvršena su dva koraka predviđena Direktivom o označavanju (1994/2/EC i 2003/66/EC) za kućanske hladnjake i zamrzivače počevši od druge polovice 2010.

Raspoloživi rezultati, od svibnja 2011., iako nepotpuni, pokazuju da je od 80 odabranih modela:

- 15 modela još uvijek nije testirano (test u tijeku)
- Za 11 modela test se nije mogao zaključiti (nakon koraka 1), jer nije bilo moguće pronaći tri dodatna modela na tržištu da bi se pokrenuo korak 2
- Za 58 modela testiranje je završeno.

Za 58 modela dostupni su kompletni rezultati:

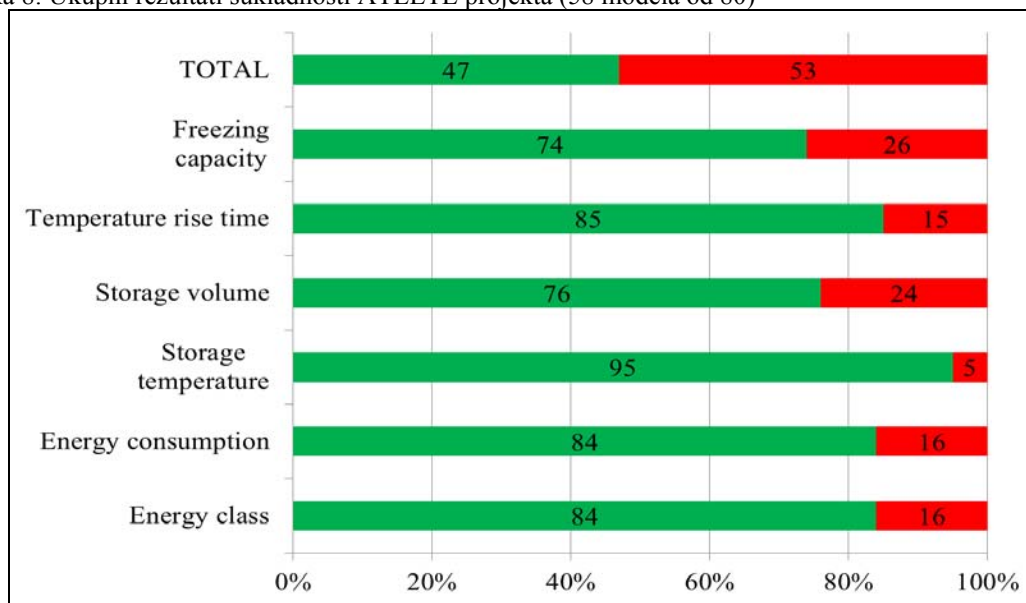
- 49 testiranih modela (84%) ima ispravne deklaracije energetskog razreda;
- 7 testiranih modela (13%) je bilo precijenjeno za energetski razred 1;
- 2 testirana modela (3%) su precijenjena za energetski razred 2.

Ipak, kada se uzmu u obzir rezultati u svih pet ispitivanih parametara (kapacitet zamrzavanja, vrijeme potrebno za porast temperature, temperatura skladištenja, volumen skladištenja i potrošnja energije) proizlazi da (Slika 8.) se usklađenost smanjuje za 47% zbog kombinacije nesukladnosti. Posebno « zapremnina » i 'kapacitet zamrzavanja' čine oko 25% slučajeva nesukladnosti.

Konačni rezultati svih testiranih modela bit će objavljeni na web stranicama projekta (www.atete.eu) čim budu završeni.

Slika 8: Ukupni rezultati sukladnosti ATLETE projekta (58 modela od 80)

Napomena: Detaljan pregled rezultata ispitivanja za pojedine modele bit će dostupan, osim na internet stranicama Atlete projekta www.atlete.eu, također i unutar dokumenta u sklopu Come On Labels projekta o rezultatima o ispitivanju kućanskih uređaja - Sažeti popis testova provedenih na kućanskim aparatima.

4.4.2 SELINA projekt

Glavni cilj ovog projekta činio je tržišni opis potrošnje energije novih uređaja na u stanju pripravnosti i stanju isključenosti. Ove informacije prikupljene su na temelju mjerenja u trgovinama te prikupljanjem podataka od proizvođača. Glavni strateški cilj projekta bila je transformacija tržišta što bi dovelo do značajnog smanjenja potrošnje u stanju pripravnosti i stanju isključenosti (off-načinu):

- povećanje udjela energetski učinkovitih uređaja na tržištu te u kućanstvima
- uklanjanje neučinkovitih uređaja s tržišta
- pomoć u kreiranju budućih novih pravila koja nameću ograničenja što se tiče potrošnje energije u stanju pripravnosti i stanju isključenosti (off-modu)
- Povećati razinu svijesti kod trgovaca što se tiče specifikacije opreme
- Utjecati na ponašanje potrošača u odabiru i radu opreme.

Projekt je razvio zajedničku metodologiju mjerenja i urednik opsežnog prikupljanja podataka o off-mode i stanja ulaznih vrijednosti snage za više od 6.000 različitih proizvoda, što za prvi put, prikupljanje velikog reprezentativnog uzorka mjerenja niske snage način za tržište EU električnih i elektroničkih uređaja u 12 zemalja. ukupni rezultati za off-modu potrošnje prikazane su u tablici 6.

Rezultati projekta su sljedeći:

- 18,5% uređaja čija je snaga mjerena u stanju isključenosti (off-mod) ne poštuje prag EU regulative od 1W. Ako mjerenja usporedimo s 2013. god. Kada će prag tolerancije iznositi 0,5 W, broj će se povećati na 41,5%, iako proizvodi testirani u 2009. ne trebaju nužno biti u skladu sa zahtjevima iz 2013.;

- analiza točnosti mjerenja pokazala je prosječnu grešku od oko 12%, dok je pronađena standardna devijacija od oko 20%. Iz toga proizlazi da bi trebalo poboljšati metodu mjerenja u trgovinama.

Tablica 6: Rezultati potrošnje energije u stanju isključenosti (OFF mod) unutar Selina projekta

Grupa proizvoda	Broj mjerenja	Potrošnja energije			Statistika		
		Minimum (W)	Maksimum (W)	Prosjek (W)	25 % (W)	50 % (W)	75 % (W)
Osobna njega	216	0	2,37	0,25	0	0,05	0,35
Telefonija	14	0,09	1,12	0,55	0,15	0,66	0,84
Kompjuteri	412	0	8,48	0,86	0,41	0,57	0,83
Signalni prijamnik	17	0	0,8	0,1	0	0	0,1
Kuhanje/Rezanje	356	0	4,09	0,18	0	0,05	0,11
DVD/VCR	54	0	3,96	0,51	0	0,1	0,82
Glavni uređaji	625	0	7,87	0,33	0,06	0,09	0,2
Audio	181	0	14,87	1,11	0	0,52	1,14
Struja	1	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45
Fotografiranje	154	0	8,42	0,52	0,18	0,3	0,48
Kuhanje	454	0	3,41	0,22	0	0	0,03
EPS	62	0,02	12,87	0,56	0,17	0,22	0,36
Gradnja & Infrastruktura	31	0	1,07	0,04	0	0	0
HVAC	96	0	2,89	0,33	0	0	0
Rasvjeta	18	0,28	19,73	3,7	0,33	0,94	5,02
Čišćenje	119	0	1,24	0,12	0	0	0
Mreža	3	1,19	15,03	6,06	1,19	1,95	15,03
Zaslon	644	0	7,97	0,46	0,12	0,26	0,5

<http://www.selina-project.eu/index.cfm?item=results>

4.4.3 TOP-TEN projekt

Inicijativa TOP TEN je međunarodni program za izradu dinamičkog mjerila za energetske najučinkovitije proizvode. Pokrenut je u 2000. u Švicarskoj i od tada se pojavilo na internetu šesnaest drugih nacionalnih stranica, od kojih je četrnaest europskih stranica nastalo zahvaljujući IEE-projektima Euro-TopTen i Euro-TopTen Plus. Osim toga, TopTen Kina i TopTen SAD uslijedili su u listopadu 2010.

TopTen je internetski alat za pretraživanje orijentiran prema potrošačima, koji predstavlja najbolje uređaje u raznim kategorijama proizvoda: ključni kriteriji su energetska učinkovitost, utjecaj na okoliš, zdravlje i kvalitetu. Kao sredstvo komunikacije on pomaže pokazati što potrošači mogu osobno učiniti da bi se smanjio negativan utjecaj uređaja na okoliš. Stranica www.topten.info služi kao portal na kojem su dostupne nacionalne internetske stranice zemalja sudionica. Osim informacija za potrošače, cilj programa je također i pružanje preporuka na temelju pregleda visoko učinkovitih proizvoda na tržištu te pozitivan utjecaj na proizvođače.

U početku TopTen je bilo usredotočen na tehnička pitanja u cilju podizanja svijesti potrošača o potencijalnoj uštedi energije, a trenutno je uspostavilo i internetski popis "Best of Europe": www.topten.eu, gdje se popisuje većina energetske učinkovitih

proizvoda u Europi, navodeći također zemlje gdje se i prodaju. U nastavku, unutar Tablice 7. prikazan je primjer na strojevima za pranje rublja sa stanjem na dan 17/05/2011. Ime proizvođača i modeli strojeva za pranje rublja izostavljeni su u tablici (iako su prisutni u izvornoj tablici).

Tablica 7: Najbolje perilice rublja u Europi u svibnju 2011. prema Top Ten web

Tržišna marka link	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8
Model								
Trošak el. Energije I voder (€/15 godina)	787	787	787	787	787	787	880	880
Kapacitet (kg)	7	7	7	7	7	7	8	8
Razred en. učinkovitosti	A+++	A+++	A+++	A+++	A+++	A+++	A+++	A+++
Indeks en. učinkovitosti	41,9	41,9	41,9	41,9	41,9	41,9	42,5	42,5
Razred centrifuge	A	A	A	A	A	A	A	A
Energija (kWh/god)	160	160	160	160	160	160	182	182
Energija (kWh/ciklus) 60 / 60 _{1/2} / 40 _{1/2}	0,8 / 0,66 / 0,58	0,8 / 0,66 / 0,58	0,8 / 0,66 / 0,58	0,8 / 0,66 / 0,58	0,8 / 0,66 / 0,58	0,8 / 0,66 / 0,58	0,91 / 0,76 / 0,66	0,91 / 0,76 / 0,66
Voda (litra/god)	10.780	10.780	10.780	10.780	10.780	10.780	11.880	11.880
Vrijeme trajanja programa (min) 60 / 60 _{1/2} / 40 _{1/2}	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119	179 / 149 / 119
Uključeno/Isključeno (W)	0,75 / 0,2	0,75 / 0,35	1,0 / 0,35	1,0 / 0,35	1,0 / 0,35	1,5 / 0,15	1,5 / 0,2	2,25 / 0,15
Maksimalna brzina centrifuge (rpm)	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
20° C za pamuk	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	Da	Da
Napajanje toplom vodom/kišnicom	Ne/ne	Ne/ne	ne / ne	Ne/ne	Da/da	Ne/ne	ne	ne
Buka(dB(A)) pranje/centrifuga	49 / 74	49 / 74	49 / 74	49 / 74	49 / 74	48 / 73	48 / 73	48 / 73
Dostupne države	Na zahtjev	Na zahtjev	Na zahtjev	Na zahtjev	Na zahtjev	Na zahtjev	Na zahtjev	Na zahtjev

4.5 Iskustva u drugim zemljama izvan EU

- Procjena tržišta i provjeru usklađenosti sa zakonodavstvom zajednička su pitanja za sve zemlje. Imamo pregled i nekoliko iskustva izvan Europe.

Američki DOE i EPA su pokrenuli pilot program za ispitivanje sukladnosti Energy Star uređaja do kraja 2010. Oni su namjeravali obznaniti javnosti imena proizvoda koji nisu prošli test. U proljeće 2011. i DOE i EPA predložili su nastavak testnih programa. Sljedeći dokumenti su dostupni za konzultacije:

- Rezultati pilot programa od kolovoza 2010.:
http://apps1.eere.energy.gov/buildings/publications/pdfs/corporate/ns/webinar_energystar_testing_20100824.pdf
- Često postavljana pitanja za pilot program, prosinac 2010.:
www1.eere.energy.gov/buildings/appliance_standards/pdfs/faq_final_december-2010.pdf
- Prijedlog dva nova programa za provjeru i testiranje iz travnja 2011., otvorena za komentare sudionika do 9. svibnja 2011.:

- www1.eere.energy.gov/buildings/appliance_standards/energy_star_testing_verification.html
- www1.eere.energy.gov/buildings/appliance_standards/pdfs/estar_verification_process.pdf

U Australiji je tzv. E3 odbor (kojeg čine Commonwealth, država i teritorijalni zastupnici) pokrenuo "check-testiranje" program od 1991. kako bi osigurali usklađenost s minimalnim zahtjevima zakona o učinkovitosti i označavanju. Oko 100 različitih kategorija proizvoda testira se svake godine u skladu s procedurom Faza 2. Proces procjene proizvođačevih navoda počinje sa "screentestom" jednog uzorka proizvoda. Ukoliko taj proizvod ne zadovolji bilo koji od kriterija tijekom ovog testa, smatra se da nije prošao « screentest » te se isti prijavljuje nadzornom tijelu radi daljnje obrade. Nakon screentestinga, dobavljaču proizvoda nudi se prilika da poduzmu daljnja ispitivanja uzoraka, proces poznat kao "Stage 2 checktesting" ili može izabrati da li će prihvatiti početne rezultate testa. Cjelokupni postupak, uključujući i odstupanja opisan je u "Administrativnim smjernicama" (možete pročitati na: www.energyrating.gov.au/admin-guidelines.html) koje utvrđuju proceduru i protokol koji se obično primjenjuju u provjeri usklađenosti programa.

Zanimljiva je i financijska shema: Stage 1 test financira zakonsko tijelo, a ako proizvod ne uspije, dobavljač financira sljedeći korak - Stage 2, a ako proizvod ne zadovolji ni Stage 2, dobavljač financira cijeli postupak. Odbor E3 vrši naknadu troškova naručitelju testova u ovlaštenim laboratorijima, ako proizvod ne uspije. Za sve dodatne informacije: www.energyrating.gov.au/checktest.html

UNDP razvija program za ispitivanje sukladnosti uređaja s EU Eco-Design odrednicom i propisima za označavanje za Tursku, uključujući i prijedlog očekivane količine proizvoda koji će se testirati, kao i za organizacijske i financijske aranžmane, uzimajući u obzir postojeće kapacitete za testiranje. Glavni akteri bit će Ministarstvo industrije i trgovine i Turski zavod za normizaciju, uz potporu nekih laboratorija. Za dodatne informacije:

<http://unjobs.org/vacancies/1304141657448>

Na Filipinima, DOE je pokrenuo ispitni laboratorij za goriva i uređaje (FATL) za testiranje proizvoda energetske učinkovitosti. Za dodatne informacije:

<http://www.unescap.org/esd/publications/energy/compend/ceccpart3chapter3.html>

5. ZAKLJUČCI

Nažalost, u posljednjem desetljeću za aktivnosti za nadzor nad tržištem provedene su samo u nekim državama članicama, a u većini slučajeva su i prekinute. Počevši od 2009. Europska komisija je podržala neke paneuropske aktivnosti kroz financiranje specifičnih projekata unutar programa Inteligentna energija za Europu. Osnovana je i posebna grupa ADCO (administrativna suradnja) u svezi Eco-Design-a kao što je i predviđeno Uredbom 765/2008/EC.

Važnost i potreba za strogim provjerama vidljiva je iz svih primjera dobre prakse: u nekontroliranom tržištu gospodarski i konkurencijski pritisak dovodi do (relativne) neučinkovitosti proizvoda zbog nastojanja da se očuva tržišni udio od strane proizvođača i uvoznika.

Međutim, kako bi se osigurala razina konkurentnosti za sve sudionike, a bez narušavanja tržišta, aktivnosti vezane uz provjeru trebaju slijediti jasnu, transparentnu i preciznu proceduru, koja bi trebala biti uspostavljena kako u zakonodavstvu za sebe (kao u EU) tako i u pratećim postupcima (kao što su tzv. australske "upravne smjernice") te trebaju biti dostupne svim zainteresiranim stranama. U tom pogledu važno je napomenuti da je u nekim od opisanih primjera dobre prakse, osim u danskom primjeru i ATLETE projektu, postupak verifikacije obuhvatio samo prvi korak, zbog nedostatka vremena i resursa. Osim toga, barem u nekim slučajevima provjera usklađenosti bila je ograničena na dio parametara, odn. na one koji se smatraju najvažnijim sa stanovišta energetske učinkovitosti. Štoviše, osim projekata koje financira IEE, nesukladni proizvodi nisu dostupni javnosti. Među aktivnostima koje promiče Nacionalno Tijelo za Nadzor nad Tržištem samo u Australiji su javno objavljeni testirani modeli i njihovi dobavljači.

Nedavni rezultati ATLETE projekta su dokazali da postupak provjere u dva koraka predviđen od strane europskog zakonodavstva (označavanje) nije samo valjan, nego i tehnički izvediv i ekonomski prihvatljiv te da se nesukladnost može očitovati i u vidu manje vidljivih parametara: npr. u slučaju hladnjaka i zamrzivača parametri kao "vrijeme potrebno za porast temperature" i "kapacitet zamrzavanja" parametri su koji se vrlo rijetko provjeravaju.

U zaključku, niz preporuka se može izvući u cilju definiranja i provedbe učinkovitog postupka provjere u skladu sa zakonodavstvom EU što se tiče kućanskih aparata:

- postavljanje jasne, transparentne i precizne procedure, koja bi se u velikoj mjeri obznanila svim sudionicima na tržištu te temeljito praćenje od strane nacionalnog nadzornog tijela za tržište. Navedeno bi trebalo uključivati i (popis nije iscrpan):
 - korištenje odgovarajuće mjerne metode i uvjeta ispitivanja
 - izvedivost za provođenje oba koraka u postupku provjere kao što je navedeno od strane relevantnih propisa za označavanje u EU / Eco-Design mjere
 - provjera svih parametara uvjetovanih zakonodavnim odredbama: svi parametri su od iste važnosti kada se promatra sukladnost proizvoda
 - u slučaju da ne zadovoljava Koraka 1, dobavljaču treba dati mogućnost ili da prihvati rezultate ili da izvrši popravnu radnju ili da zatraži Korak 2.
- u slučaju nezadovoljavanja Koraka 1, postoji mogućnost da je uzorak oštećen ili neispravan
- predvidjeti i podržati razgovor s dobavljačem o mogućim razlozima nesukladnosti : razumijevanje uzroka neusklađenosti važno je isto koliko i identifikacija nesukladnih proizvoda. To može dovesti do modifikacije dvosmislenih testnih uvjeta ili do otkrivanja problema u proizvodnoj liniji ili u pojedinoj komponenti proizvoda ili u instrumentima u ispitnom laboratoriju;
- definirati po fazama razrađene i pravodobne korektivne mjere koje će primjenjivati Nacionalno tijelo za nadzor tržišta: takve radnje bi uvijek trebale uslijediti nakon otkrivanja nesukladnog proizvoda i trebao bi trebale uključivati početni pristup dobavljaču u cilju korekcije deklaracije proizvoda, a zatim - ako se i kada smatra

potrebnim - primjeniti kazne ili sankcije (učinkovite, razmjerne i odvaračajuće) do posljednjeg koraka koji obvezuje ukloniti nesukladni proizvod s tržišta;

- postaviti "plan rada" za tržišnu provjeru, koji bi se obznanio svim sudionicima na tržištu, a u svrhu promidžbe koncepta da se ni jedan proizvod neće zaboraviti te da je provjera tržišta rutinsko djelovanje, a ne iznimka.

REFERENCE

1. Fraunhofer ISI, “Evaluating the Implementation of the Energy Consumption Labelling Ordinance”, Executive Summary, Research Project on behalf of the German Federal Ministry of Economics and Technology, No. 28/00, March 2001.
2. The Swedish Energy Agency, Ten Years of Energy Labelling of Domestic Appliances 1995–2005, ER 2006:18.
3. BIS - Department for Business, Innovation and Skills, NEW LEGISLATIVE FRAMEWORK, The General National Market Surveillance Programme for the United Kingdom – 2011, December 2010.
4. Annual Report 2007 Report on the work of Energy Labelling Denmark on checking energy labelling of household appliances, air- conditioning systems and household lamps in Denmark, Energy Labelling Denmark, 2008.
5. Annual Report 2008, Report on the work of Energy Labelling Denmark on checking energy labelling of household appliances, air conditioning systems and household lamps in Denmark, , Energy Labelling Denmark, 2009.
6. Nicola King, Market Transformation Programme, 2005 Energy Label Compliance Testing Post-Consultation Report, September 2005. [Note: due to the restructuring of the DEFRA website the document can not be currently downloaded].

Više informacija o 'Come On Labels' projektne aktivnosti i postignuti rezultati su objavljeni na:

www.come-on-labels.eu